

Udrag af Gallebogen

Udarbejdet af Cand. Polyt. Thorvald Rischel 1861 – 1939 for sin hustru Mathilde Sophie 1870 -1944.
Mathilde Sophie var ud af Galle-slægten fra Næstved.

Uddrag renskrevet og kommenteret af Bent Østergaard Olsen (BEO)

Nummer III A 3. Margrethe Sophie Galle

Gift

- 1) Chordegne Mathias Ditzel. Præstø
- 2) Fhv. Høker Olivarius Clausen. København

1767 - 1840

Født d 28 marts 1767 i Næstved, ¹ døbt 1. april samme År ² gift d 27. marts 1784 i Kallehauge Færgesgård ³ (Sydøst spidsen af Sjælland) med Sr Mathias Andersen Ditzel, Chordegne i Præstø. Der mødte som forlovere kun brudens fader og hr. Brixen, forpagter på Pedersgård i Kallehave sogn.

Brudgommen var født 1753, ⁴ blev skoleholder i Næstved 1773 ⁵ (hvor Margrethe Sophie rimeligvis har gået i skole hos ham, og aflagde ed for biskop Balle d. 16. januar 1784 ⁶. (Formentlig er han blevet ansat som chordegne i Præstø.

Den 22. juli blev deres søn, Lorenz Andersen, hjemmedøbt, men 2. februar 1790 blev samme begravet. ⁷ Den 2. juni 1790 blev en ny Søn døbt med samme navn som afdøde. ⁸

Allerede den 9. december 1796 fik ægtefællerne bevilget en ansøgning om separation. ⁹ Som årsag blot gemytternes uoverensstemmelse.

I 1813 nævnes Margrete Sophie i skiftet efter faderen som boende i "Waldby", hvormed menes Valby ved København.
(Allerede heraf fremgår, at det er en fejltagelse, når "Sjællands Stifts Degnehistorie" angiver at hun døde i 1800).

Af skiftet efter hende fremgår, at hun ejede et lille hus i Valby, og af Valby Skoledistrikts Kirkebog fremgår, at hun ved sit andet ægteskab i 1836, endnu bor dér.

Ved skiftet efter moderen år 1820 arvede hun 129 Rbd, 2 S, 11¹/₄ B.

I Københavns vejviser år 1836 angives, at hun ejer huset matrikel nr. 165 Nørrevold, Klædebo Kvarter. Huset lå mellem nuværende Frederiksborggade og Tornebuskegade.

I skødeprotokollen nr. 6z for årene 1834-1837 pagina 349 – 25 januar 1836 ¹⁰ findes angivet, at hun har købt huset for 5310 Rbd. Sølv samt en panteobligation på 1250 Rbd. Sølv.

Hvorledes hun er kommet til ovennævnte penge vides ikke.
Måske har hendes forhenværende ægtefælle måttet yde et stort underholdningsbidrag til hende, sikkert har hun været meget sparsommelig i de mange år og lagt skilling på skilling.

Den 13. august 1836 da hun er 69½ år gammel, gifter hun sig med den syv år yngre commisionær Peter Olivarius Clausen.¹¹
Ingen af hendes overværer brylluppet, end ikke hendes egen søn, skønt han boede i København. Efter brylluppet flyttede de hen i hendes ejendom ved Nørrevold.¹²

Hun synes at være blevet giftesyg på sine gamle dage, og at han var en stor sluppet, vil fremgå af det følgende.

Ifølge kirkebogen ved deres bryllup var Clausen fraskilt efter fjerde ægteskab!!!!
Han havde oprindeligt været hørkræmmer (angivet i kirkebogen ved hans død), havde senere været commisionær, og kaldte sig (med urette) ”Entlediget Capitain af det Borgerlige Infanteri”. (Se kirkebogen ved hans bryllup med Margrethe Galle).

Og der fremgår af skiftet efter dem begge¹³, at han forud for ægteskabet var meget forgældet, så at han efter ægteskabets indgåelse måtte optage flere lån i ejendommen. Det værste var dog, at han under 17. september 1836 altså kun en måned efter giftermålet udstedte et gældsbrev på 5200 Rbd. til en af sine svigersønner, gift med en af hans døtre af et af hans tidligere ægteskaber Chokoladefabrikueur R. T. Kehlet (Ejer af forlystelsesetablissementet ”Rosenlund” på Værnedamsvej, der hvor nu Schneclaths Skole ligger.)

Den 29. november 1840 døde Margrethe Sophie, dødsårsag: Alderdom.¹⁴ og den 5. december samme år dør han, ligeledes af Alderdom.¹⁴

Efter deres død udstedte skifteretten proclama i boet over Capitain Clausen¹⁵ men der indløb da til boet en anonym skrivelse, hvori angaves, at han aldrig havde været Capitain. Der indhentes derefter en erklæring fra det borgerlige infanteri, og da det af denne fremgik, at han kun havde været Secundlieutnant (fra 22/1 1808 – 19/10 1813) måtte proclamet tilbagekaldes og et nyt udstedes.

Nu indsendte Kehlet til boet det ovenfor omtalte gældsbevis, men Margrethe Sophies søn, Lorentz Ditzel, protesterede mod dets gyldighed, idet han påstod, at Kehlet aldrig havde ejet så meget, at han kunne udlåne en så stor sum, og at gældsbrevet derfor måtte være fingeret i den hensigt, at unddrage ham, Ditzel, den retmæssige tilkommende mødrene arv. Denne påstands sandsynlighed bestyrkedes ved, at gælden skulle hverken forrentes eller afdrages, så længe Clausen eller hans hustru levede. Skifteretten turde imidlertid ikke forkaste gældsbrevet, da det var affattet i lovlig form, men den fandt dog sagen så mistænkelig, at den gjorde udfaldet afhængigt om Kehlet turde aflægge ed på, at han havde lånt sin svigerfader den omtalte sum. Kehlet aflagde eden, som utvivlsomt var falsk, og Lorentz Ditzel fik kun 500 Rbd.

Chordegn Ditzel har sikkert taget sig skilsmissen meget nær, thi han tog sin afsked fra embedet i Præstø og blev skolelærer og kirkesanger i Jungshoved¹⁶ syd for Præstø. Han blev atter gift den 6. september 1801 med Kirsten Lund.¹⁷

Den 28. januar blev han udnævnt til dannebrogsmænd.¹⁸

Den 9. juli 1823 døde han 70 år gammel. ¹⁹

Der står anført i kirkebogen, at han blev begravet med ”ligprædiken”.

Han synes at have været en brav mand. (Sønnen Lorentz Ditzel var skipper og boede endnu i begyndelsen af 1845 i København, Dybensgade 184 (Holmensgade 184) ¹⁰ og hans hustru levede endnu da. Rimeligvis er hun død i årets løb, thi allerede samme år nævnes han som skipper på fyrskibet ”Trindelen” ved Læsø. ²⁰

[Lorentz Ditzels hustru Marie Sophie Christine Gibler levede længe efter 1845. Hun blev 92 år og døde først i 1877. Den der lyves død – lever længe! (BEO)]

Fodnoter:

1 Husp

2 Sankt Mortens Kirkebog Næstved Købstad.

3 Husp og Sankt Mortens Kirkebog Næstved Købstad.

4 og 5 Ulæseligt

6 Næstved Rådstueprotokol.

7 Rasmus Nielsen Næstved Købstads Historie II del 1567 – 1819.

8 Næstved Rådstueprotokol

9 Sankt Mortens Kirkebog Næstved Købstad.

10 Københavns Brevskriverkontor.

11 Kirkebog for Valby Skoledistrikt.

12 Københavns vejviser.

13 Forseglingsprotokol 1840 – 41 Nr. 1. Pag 139 og 148 med bilagene nr. 61 (LA)

14 Trinitatis Kirkebog

15 Denne og de påfølgende oplysninger hidrøre fra de under 13 nævnte bilag.

16 Sjællandske stifts Degnehistorie

17 Sjællandske stifts Degnehistorie

18 Sjællandske stifts Degnehistorie

19 Jungshoved Sogn Kirkebog

20 Folketælling 1845